

Oulun seudun MAL-sopimus 2020-2031 seuranta

Oulun seudun kunnat

OULU

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

Tilanne 16.9.2021

MAL -SEURANTA

Sisällys:

1. Sopimuskauden tavoitteet

2. Sopimuksen toimenpiteiden 2020-23 seuranta

- Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä
- Asuminen ja elinympäristön laatu
- Seudun elinvoimaisuutta tukevat maankäyttö- ja liikennehankkeet

3. Seurantamittarit

Sopimuskaudella tavoitellaan

- seudun elinvoimaisuuden lisäämistä
- seudun saavutettavuuden parantamista kestävin kulkutavoin
- houkuttelevuutta asukkaiden ja yritysten näkökulmasta
- riittävää ja kohtuuhintaista asuntotuotantoa sekä monipuolista asuntojen hallintamuotojakaumaa,
- riittävää asemakaavavarantoa
- työpaikkojen ja elinkeinoelämän kasvua tukevaa maankäyttöä
- tehokasta ja taloudellista yhdyskuntarakennetta, joka tukee kestävästä liikkumisesta
- kestäviin liikkumisen ja kuljettamisen ratkaisuihin siirtymistä
- lähimatkailun ja -virkistyskohteiden vetovoimaisuutta
- turvallista ja terveellistä elinympäristöä

Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä

Tavoitetila 2030+:

Kestävien kulkutapojen (mm. kävely ja pyöräily ja joukkoliikenne) osuus kaikkien matkojen ja liikennesuoritteen määrästä on kasvanut aiempia sopimuskausia nopeammin. Maankäytöllä tuetaan kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edellytyksiä. Yhdyskuntarakennetta eheytetään ja uudet asuin- sekä työpaikka-alueet sijoitetaan pääosin nopean joukkoliikenteen käytäviin ja solmukohtiin. Oulun seutu on saavuttanut kansalliset päästövähennystavoitteet vuoteen 2030 mennessä.

Toimenpide	Tila	Lisätietoja
1. Oulun seudun kehityskuva 2030+.	Edistyy	Lisätietoja: https://www.ouka.fi/kehityskuva
2. Kaupunkiseudun tulevaisuuden joukkoliikennemuotojen selvittäminen.	Edistyy	Väylän alueellinen junaliikenneselvitys käynnissä.
3. Oulun seudulla toteutetaan selvityksiä ja strategioita sekä konkreettisia toimenpiteitä, joilla tehokkaasti vaikutetaan kulkutapamuutokseen. Seudun kunnat päivittävät pysäköintipolitiikkansa sekä tukevat sähköautojen latausinfraan kehittämistä.	Edistyy	Oulussa on tehty SUMP-suunnitelma, Oulun kaupungin pysäköintiohjelma 2040 ja kaupunkipyörien kilpailutus on käynnissä. Keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelma käynnistymässä. lissä tehty kävelyn ja pyöräilyn selvitys 2020. Kempeleessä liikennepoliittinen ohjelma, Kestävän liikkumisen Kempelehanke ja Kempele-strategia. Muhoksella kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman laadinta käynnissä. Lisäksi hiilineutraalisuustavoitteiden saavuttamiseen panostetaan.
4. Ilmastovaikutusten arvioinnin työkalun ja toimintamallin pilotointi	Edistyy	Oulun seudun liikennemallilla on tehty ilmastovaikutusten arviointia eri toimenpiteille (kehityshanke). Kehityskuvatyössä on otettu huomioon toimenpiteissä.
5. Oulun seudun YKR-demo toimintamallin hyödyntäminen työpaikka-alueiden arvioimisessa.	Valmis	Toimintamalli (hanke) valmistunut hyödynnettäväksi.

Toimenpide	Tila	Lisätietoja
6. Oulun seudun julkisen henkilöliikenteen palveluiden ja joukkoliikenteen avustukset.	Edistyy	Avustukset haettu ja saatu
7. Joukkoliikenteen kulkutapaosuuden kasvattaminen. Mm. joukkoliikennestrategian toimenpiteet.	Edistyy	Etenee, mutta tavoitteiden saavuttaminen viivästyy johtuen henkilöstövajeesta ja koronan vaikutuksista liikkumiseen.
8. Matkojen yhdistelyn laajentamisen selvittäminen koko seutua palvelevaksi.	Kaipaa huomiota	Suunnittelua on tehty, mutta toistaiseksi todennäköisesti jatketaan suunnittelua siten, että kaikki liikennöintialueet ovat Oulun kuntarajojen sisällä. Hyvinvointialueiden perustamisella on mahdollisesti vaikutuksia matkojen yhdistelyyn.
9. Kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuuden kasvattaminen. Mm. baanaverkkosuunnitelman toteuttaminen.	Edistyy	Baanaverkkosuunnitelma etenee. Hyödynnetään valtion rahoitusta.
10. Valtio osoittaa rahoitusta Oulun seudun kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittämiseen. - Valtion väyläverkon toimenpiteet 0,83 milj. euroa. - Katuverkolle haettavissa valtionavustusta.	Edistyy	Erillinen seurantakalvo

Kuntien kävelyn ja pyöräilyn sekä viisaan liikkumisen ja turvallisuuden valtionavustushankkeet 2020-2021 (investoinnit kohdentuvat katuverkolle)

Kävelyn ja pyöräiliikenteen edistämishjelmien valtionavustukset:

- Muhoksen kunta, Muhoksen kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma (hakuvuosi 2021)

Kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman valtionavustukset:

- Iin kunta, Leipojantien jatke (2020)
- Kempeleen kunta, Pyöräilyn pääreitti välillä Linnakangas – Metsokangas (2020)
- Kempeleen kunta, Pyöräilyn aluereitti välillä Baana – Kiekkotie (2020)
- Oulun kaupunki, Maikkulan baana (2020)
- *Vuoden 2021 haku käynnissä*

Liikkumisen ohjauksen ja tieliikenteen turvallisuuden valtionavustukset:

- Limingan kunta, Limingan Fiksun liikkumisen suunnitelman päivittäminen (2021)
- Kempeleen kunta, Työpaikkojen liikkumisen ohjaus kunnassa sekä kestävän liikkumisen olosuhteiden edistämisen ohjekortit (2020)
- Oulun kaupunki, Oulun kestävän kaupunkiliikkumisen suunnitelma (SUMP) (2020)

Asuminen ja elinympäristön laatu

Tavoitetila 2030+:

Oulun seudun elinympäristön ja asumisen laatu ovat alueen vetovoimatekijöitä. Monipuolisella asuntotuotannolla tuetaan sosiaalista kestävyyttä. Asuminen, palvelut ja virkistysalueet sijoittuvat yhdyskuntarakennetta eheyttävästi ja hiilineutraalisuutta tukevasti. Oulun seudulla liikkuminen ja asuminen ovat turvallista ja terveellistä. Asuinalueiden monipuolinen asukasrakenne vahvistaa seudun sosiaalista kestävyyttä. Myös heikoimmassa asemassa oleville väestöryhmille on riittävästi tarpeita vastaavia asumisratkaisuja ja asunnottomuus on poistettu Oulun seudulla.

Toimenpide	Tila	Lisätietoja
11. Kunnat turvaavat seudun asuntotuotantotarvetta vastaavan kaavavarannon riittävyyden ja sitoutuvat varmistamaan kestäviin kulkutapoihin tukeutuvien asemakaavojen toteuttamisedellytykset ja tonttien käyttöön saamisen.	Edistyy	Seudulla monipuolinen asuntotuotanto ja tarjonta, joka vastaa kysyntää. Yleis- ja asemakaavoja laaditaan aktiivisesti, ja kestävyys huomioidaan keskeisenä teemana. Useassa kunnassa on käynnissä maankäytön potentiaalin selvitys mm. radanvarren alueilla. Oulussa tämä huomioidaan maankäytön toteuttamishjelmassa, joka laaditaan kahden vuoden välein. Kempeleessä maapoliittiset ohjelmat, maankäytön toteutusohjelmat ja asunto-ohjelmat.
12. Valtio ja seudun kunnat selvittävät yhteistyössä valtion tukeman asuntotuotannon osuuden kasvattamisen edellytykset ja tarkoituksenmukaisuuden.	Kaipaa huomiota	Oulun kaupunki tekee selvityksen 2021-2022. Liminka hyödyntää ARA-rahoitusta.
13. Valtio osoittaa normaalien, pitkäaikaisten korkotukivuokra-asuntojen uudistuotannolle 3 000 euron asuntokohtaista käynnistysavustusta keskusta- ja joukkoliikennevyöhykkeelle rakennettaville asunnoille. Puurakenteisille kerrostaloille käynnistysavustus myönnetään 20 % korotettuna. Oulun seudun kunnat edistävät kestävän ja energiatehokkaan rakentamisen pilottihankkeita esim. puurakentamista.	Edistyy	Oulun seudun kunnat seuraavat aktiivisesti puurakentamisen avustus- ja pilotointimahdollisuuksia. Esimerkiksi Oulussa on tutkittu tulevaa korkeaa puukerrostaloa Hartaanselänrantaan, ja lissä on toteutettu puurakenteisena Alarannan koulu. Muhoksella on saatu puurakentamisen avustusta, ja sen pariin ohjataan kaavallisesti Kirkkosaaressa alueella. Toppilansalmeen on tulossa

Toimenpide	Tila	Lisätietoja
14. Valtio osoittaa seudun kunnille kunnallistekniikka-avustusta keskusta- ja joukkoliikennevyöhykkeillä sijaitseville kohdealueille. Painopiste vahvemmin. täydennysrakentamiskohteissa.	Edistyy	Oulussa viimeisin avustuskohde koostuu Hiukkavaaran keskusta tukevista Keskuksen pohjoisosasta, Sarvikankaasta sekä Jääkärinkankaasta. Kempeleessä Tähkälän asuinalue.
15. Seudun kunnat sitoutuvat ehkäisemään ja vähentämään asunnottomuutta. Oulun kaupunki osallistuu asunnottomuuden yhteistyöohjelmaan vuosina 2020-2022.	Edistyy	Oulussa ja kehyskunnissa vuokra-asunnot on hyvin tarjolla ja asuntojen hintataso on kohtuullinen. Asunnottomuutta ehkäistään aktiivisesti. Mm. Limingassa ei rakenneta enää omia asuinrakennuksia syrjäytyneille (lisää segregatiota), vaan ostetaan yksityisten rakentamista kerrostaloista aina useampia vuokra-asuntoja, jolloin asuminen monipuolistuu.

Toimenpide	Tila	Lisätietoja
16. Seudun kunnat kiinnittävät huomiota asuinalueiden tasapainoiseen kehitykseen. Valtion 2020-2022 lähiöiden kehittämisohjelma ja mahdollisuus avustuksiin.	Edistyy	Kunnissa kehitetään asuinalueita tasapainoisesti mm. täydennysrakentamisen keinoin. Oulussa mm. Kaukovainiolla on toteutettu osallistavan suunnittelun keinoin lähiötä uudistava asema-kaavahanke. Lisäksi Kaijonharjussa on meneillään lähiöuudistus, jonka osana toteutetaan muun muassa lähimmäiskorttelihanke tontinluovutus-kilpailun avulla. Kaupunki seuraa alueiden vuokra-asuntojen ja vuokra-asumisen määrien kehitystä. Kaupunki tukee kaupungin kestävää kasvua erityisesti maankäytön sopimusohjauksellaan.
17. Oulun seudun kunnat arvioivat asumisen muutoksia ja kannustavat toimijoita pilotoimaan tulevaisuuden mahdollisuuksia, jotta asuntotuotanto on sosiaalisesti kestävä.	Edistyy	Seudun kuntien asuntopoliittisissa linjauksissa lähtökohtana on sosiaalisesti kestävä asuntotuotanto. Yleisesti mm. erityisasuminen sijoitetaan nykyään hajautetusti eri asuntoalueille. Edellä mainittua toteuttaa myös Limingassa käytössä oleva malli (ks. kohta 15). Auttava yhteisö-hanke lisää asuinyhteisöjen ja -alueiden sosiaalista kestävyyttä.
18. Oulun asuntomessut järjestetään vuonna 2025. Lisäksi Oulun kaupunki hakee Euroopan kulttuuripääkaupungiksi 2026.	Edistyy	Oulu valittu Euroopan kulttuuripääkaupungiksi vuonna 2026. Asuntomessujen järjestäminen on käynnissä, asuntomessualueen eli Hartaanselänrannan yleissuunnitelma on hyväksytty ja asemakaavaluonnos valmistunut. Teemoissa näkyvät sekä ekologisesti että sosiaalisesti kestävä kaupunkikehitys.

Toimenpide
Tila
Lisätietoja

19. Virkistys- ja vapaa-ajanalueiden suunnitelman (VIVA) päivitys, toteuttaminen ja yhteistyön kehittäminen.

Kaipaa huomiota

Oulun seudun kunnat tekevät aktiivista yhteistyötä VIVA-suunnitelman päivittämiseksi mm. reitistöjen, alueiden ja saavutettavuuden osalta. Esille on noussut mm. vuorovaikutus kuntalaisten ja isojen toimijoiden (esim. Metsähallitus) suuntaan. Yhteinen suunnitelma ja esim. palvelut kokoava verkkoalusta nähdään tärkeäksi matkailun ja markkinoinnin näkökulmasta. Viherrakenneteema nostetaan esiin Kehityskuva 2030+ -työssä.

20. Liikenneturvallisuuden toimijamallien sekä kävelyn ja pyöräilyn koordinaattoritoiminnan jatkaminen.

Edistyy

Toimintamallit jatkuneet ilman keskeytyksiä. Kaikki seudun kunnat ovat mukana toiminnassa.

21. Oulun seudun kunnat toteuttavat aktiivisesti ilmasto- ja vähähiilisyystoimenpiteitä.

Edistyy

Seudun kunnat ovat vahvasti mukana kestäväyyteen liittyvissä verkostoissa. HINKU-kuntia ovat Ii, Lumijoki, Muhos ja Tyrnävä (Liminka pyrkimässä). KETS-kuntia ovat Ii, Liminka ja Lumijoki. Lisäksi Ii on mukana FISU-verkostossa. Seudun kunnissa on laadittu tai ollaan laatimassa ympäristöohjelmia. Lisäksi Iin kunta on saanut kansainvälistä huomiota esimerkillisenä kuntatoimijana, ja järjestää mm. vuosittaista ilmastofoorumia.

Seudun elinvoimaisuutta tukevat maankäyttö- ja liikennehankkeet

Tavoitetila 2030+:

Oulun seutu on Pohjoisen-Suomen logistinen keskus, jonka toimivat liikenneyhteydet ja maankäyttö tukee koko pohjoisen kasvua. Seudun saavutettavuus, toimivuus ja viihtyisyys tukevat työvoiman saatavuutta. Seutu on pääkaupunkiseudulta ja kansainvälisesti hyvin saavutettavissa.

Oulun seudulla matka- ja kuljetusketjut ovat toimivia ja kestäviä. Tavara- ja henkilöliikenteen solmupisteet ovat selkeitä ja houkuttelevia.

Toimivat tietoliikenneyhteydet vähentävät liikkumistarvetta ja tukevat päästötavoitteiden saavuttamista sekä tukevat alueen elinkeinoelämän kilpailukykyä ja uudistumista. Oulun seudun ICT-osaaminen mahdollistaa pohjoisiin olosuhteisiin soveltuvien älykkäiden palveluiden ja informaation lisäämisen.

Toimenpide	Tila	Lisätietoja
22. Suomirata-hankeyhtiö perustetaan ja suunnittelu käynnistetään.	Edistyy	Hankeyhtiö perustettu
23. Väylävirasto tekee Tampere-Oulu välin kehittämisestä (pääradan suunnittelun edistäminen) koko välin välityskykytarkastelun (tarveselvitys ml. Liminka-Oulu). Tarveselvityksen pohjalta tehdään jatkosuunnittelua enintään 5 milj. euron erillisrahoituksella.	Edistyy	Tarveselvitys valmis ja jatkosuunnittelu käynnissä. Liminka-Oulu kaksoisraiteen ratasuunnittelu on alkanut. Lisäksi meneillään on Oulu-Laurila - raidehankkeen tarveselvitys.
24. Oritkarin kolmioraide. Toteutus.	Edistyy	Toteutus käynnissä
25. Oulun seudun kuntien asemanseutujen ja ratapihojen kehittäminen.	Edistyy	Oulussa asemakeskushankkeen neuvottelut ovat edenneet hyvässä yhteistyössä eri osapuolten kesken. Seudun kunnissa on tehty maankäytön potentiaalitarkasteluja radanvarren alueella.
26. Lentoaseman saavutettavuuden kehittäminen.	Edistyy	Lentokentäntien suunnittelu käynnissä. Toteutusrahoitusta ei ole. Lentoliikenteessä suuria koronaan liittyviä haasteita.

Toimenpide
Tila
Lisätietoja

27. Valtio käyttää Oulun seudun seudullisesti tärkeisiin liikennejärjestelmän toimivuutta, kestävyyttä ja turvallisuutta edistäviin kustannustehokkaisiin liikenneverkon parantamishankkeisiin kaudella 2020-23 yhteensä enintään 6,7 miljoonaa euroa.

Edistyy

Erillinen tilannekalvo

28. Seudun kunnat edistävät toimivallassaan olevin keinoin kestävien ja kilpailukykyisten matka- ja kuljetusketjujen toteutumista yhteistyössä yksityisen sektorin toimijoiden kanssa sekä kehittävät liikennepalveluiden yhteen toimivuutta ja tietorajapintoja asiakaslähtöisesti.

 Kaipaa
huomiota

Ei ole käynnistetty.

29. Seudun kunnat luovat yhteistyössä valtion toimijoiden kanssa strategisen tiekartan ja digitaalisen tietopohjan liikenteen automaation sekä uusien teknologioiden ja liikkumispalveluiden käyttöönnotolle

 Kaipaa
huomiota

Kokonaisuus toteutetaan yhteistyössä valtion kanssa. Yhteinen palaveri syksyllä 2021. Käynnistetään 2022 liikenteen hallintasuunnitelman laatiminen (sisältää mm. liikenteen automaation tiekartan).

30. Kaupunkiseudun yhteinen logistiikkavisio ja logistiikkakeskusverkon kehittäminen suunnitelman pohjalta. Osa Kehityskuva 2030+ kokonaisuutta.

Edistyy

Osa kehityskuva 2030+ kokonaisuutta. Pohjois-Pohjanmaan liiton esiselvitys (yrityksille suunnattu kysely).

31. Oulun seudun kunnat kehittävät keskusten ja innovaatiokampusten elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaa tukevaa maankäyttöä. Uutta kasvua haetaan tutkimuksen ja osaamiskeskusten kautta.

Edistyy

Kehityskuva 2030+ käynnissä. Ekosysteemisopimus sovittu valtion kanssa 2/2021. Oulun yliopisto kehittää kampuksiaan.

Kustannustehokkaat hankkeet 2020-2023

- Käynnistyy 2021
- Käynnistyy 2022-23

Alustavat mittarit: Kehittymistyö käynnissä yhdessä valtion kanssa

OULU

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

Alustavat seurantamittarit

Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä

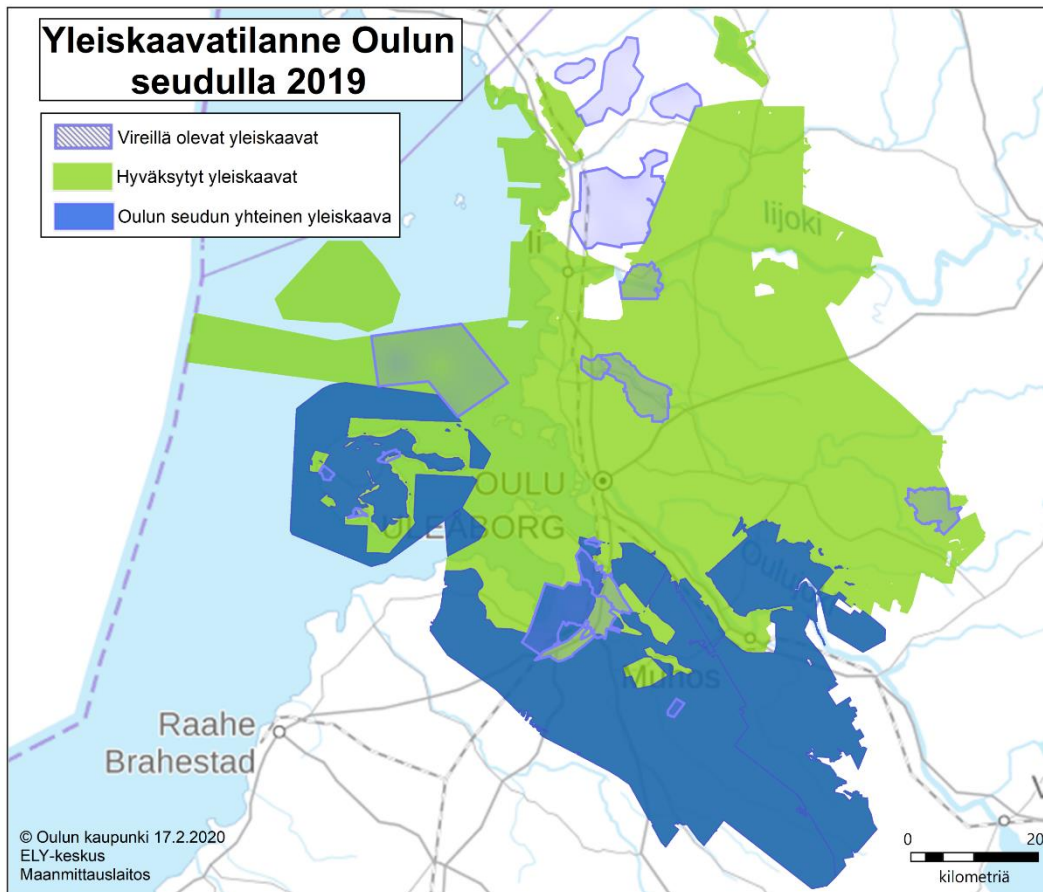
- Joukkoliikenteen käyttö (määrä, matkakilometrit, matkaa per asukas)
- Kävelijöiden ja pyöräilijöiden määrät laskentapisteillä
- Kulikutapajakauma (Henkilöliikennetutkimus)
- Kaavoitustuotanto ja sen sijoittuminen (asemakaava, yleiskaava)
- Kaavoitus kestävän liikkumisen vyöhykkeillä?

Asuminen ja elinympäristön laatu

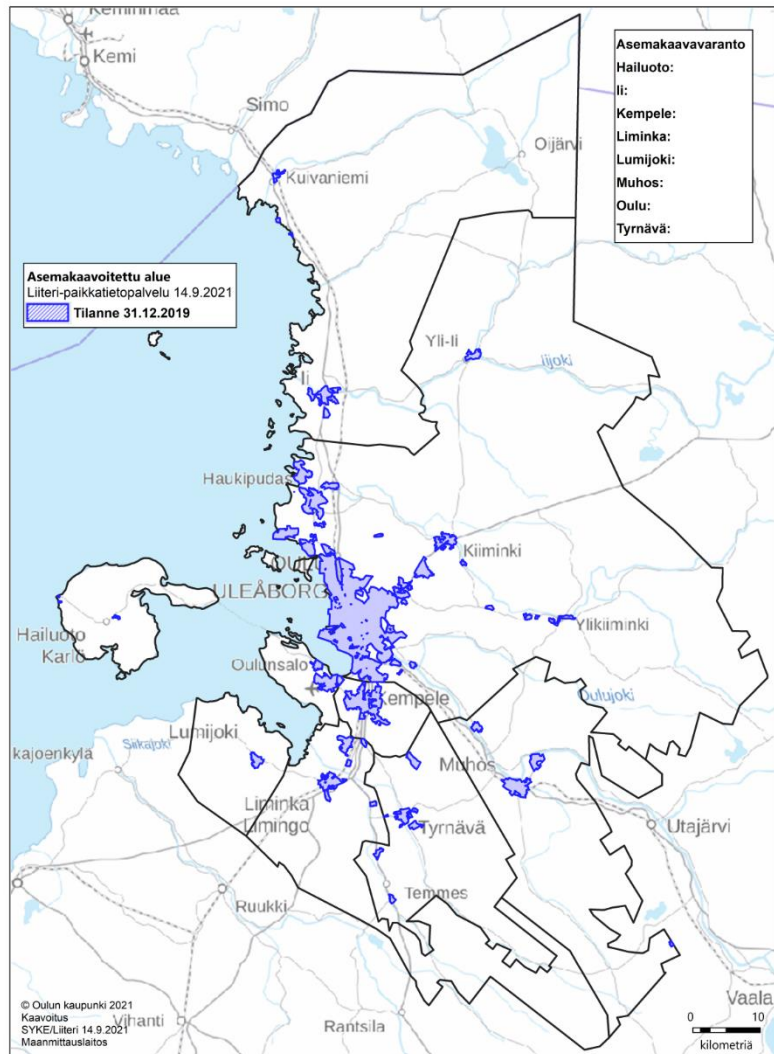
- Väestönmuutos
- Asuntotuotanto
- Asuntotuotannon sijoittuminen asemakaava-alueille / (kaavoitus kestävän liikkumisen vyöhykkeelle?)

MAL –sopimuksen 2016-2019 seuranta

Maankäyttö ja asuminen

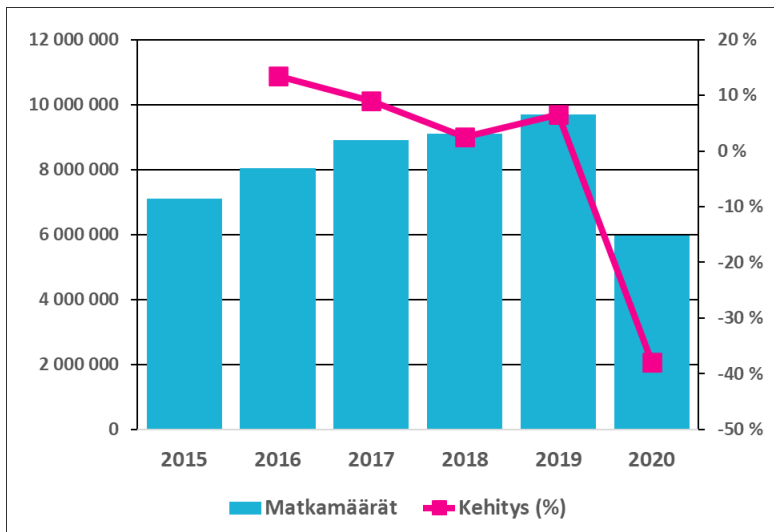
Asemakaavatilanne 31.12.2019

MAL –sopimuksen 2020-2031 seuranta

Seudullinen joukkoliikenteen matkamääräkehitys

- Vuonna 2020 tehtiin 5,97 miljoonaa matkaa joukkoliikenteellä (vuonna 2019: 9,7 milj., matkaa).
- Muutos edellisvuoteen on –38 %.
- Joukkoliikennematkojen määrän väheneminen johtui korona-pandemian aiheuttamista muutoksista liikkumisessa. Muutos on aikanaan osittain väliaikainen.
- Joukkoliikenteen kulkutapaosuus on vaihtelut jo pitkään 4-5 % luokassa.

MAL –sopimuksen 2020-2031 seuranta

Kävelyn ja pyöräilyn määrän seuranta ja kehitys

Pyörämatkojen osuus Oulun seudulla on suuri ja talvipyöräilyn osuus merkittävä.

- Kävelyn ja pyöräilyn seuranta perustuu 10 laskenta- ja 7 liikennevalopisteen tietoihin. 2021 käyttöön otetut näyttötaululliset laskentapisteen laajentavat tulevaisuudessa seurantaverkkoa ja tilannekuvaa pääreiteiltä huomattavasti.
- Vuosina 2017-2020 pyöräilyn määrä on pysynyt seurantaverkolla samalla tasolla.
- Koronapandemia vaikutti kehitykseen vuonna 2020. Huhtikuun pyöräilijämäärä oli merkittävästi (- 28 %) vuoden 2019 vastaavaa alhaisempi. Pyöräilijämäärä kasvoi 13 laskentapisteessä ja väheni 4 pisteessä.
- Mikroliikkuminen on yleistynyt ja vuokrattavat sähköpotkulaudat saapuivat Ouluun kesällä 2021.
- Tyytyväisyys Oulun seudun pyöräilyn pääreittien talvihoitourakkaan kaudella 2020-2021 oli keskimäärin 4,26. Seurantaa tehtiin koko talven ajan agenttien toimesta (keskim. 150 vastausta/viikko).

